

**MINISTERSTVO VNÚTRA SR
SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV**

**ÚSTREDNÝ VÝBOR KOMUNISTICKEJ STRANY
SLOVENSKA**

**TAJOMNÍK ÚV KSS LADISLAV ABRAHÁM
1969 – 1970**

Čiastkový inventár

Ján Hučko

© MV SR Slovenský národný archív Bratislava 2015

Úvod

Ladislav Abrahám sa narodil 30. mája 1922 vo Vyhniach, okres Žiar nad Hronom.¹ Pochádzal z baníckej rodiny. Po vyučení v odbore zámočník a sústružník pracoval v rokoch 1937 – 1940 v Slovenských strojárňach a zlievárňach vo Vyhniach. Neskôr do roku 1943 bol robotníkom v Železiarňach Podbrezová. Aktívne sa zúčastnil SNP. Od skončenia druhej svetovej vojny do roku 1946 bol príslušníkom ZNB v Šahách. V roku 1946 vstúpil do KSČ. V období rokov 1946 – 1949 sa opätovne navrátil k robotníckej profesii v Cukrovare Pohronský Ruskov.

V rokoch 1949 – 1951 pôsobil Ladislav Abrahám vo funkcii vedúceho Krajskej politickej školy pri KV KSS v Nitre. Neskôr v období rokov 1951 – 1955 pôsobil vo funkcii zástupcu riaditeľa Ústrednej politickej školy pri ÚV KSS v Bratislave. V rokoch 1955 – 1958 študoval na Vysokej straníckej škole pri ÚV KSSZ v Moskve. Po absolvovaní štúdia pôsobil do roku 1960 ako vedúci tajomník ObvV KSS Bratislava IV. V rokoch 1960 – 1966 pôsobil v tej istej funkcii na OV KSS v Trenčíne, odkiaľ prešiel do funkcie tajomníka Zsl KV KSS v Bratislave zodpovedného za výkon straníckej práce v priemysle.

Na mimoriadnom zjazde KSS 26. – 29. augusta 1968 bol zvolený za člena sekretariátu ÚV KSS.²

Na návrh Gustáva Husáka a Viktora Pavlendu predsedníctvo ÚV KSS na svojom zasadnutí 13. januára 1969 navrhlo plénu ÚV KSS zvoliť Ladislava Abraháma do funkcie tajomníka ÚV KSS.³

K potvrdeniu voľby za člena predsedníctva a tajomníka ÚV KSS došlo na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS 10. marca 1969.⁴ Do kompetencie tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma patrila pracovná agenda podnikového a národohospodárskeho oddelenia ÚV KSS. Ďalšia jeho činnosť spočívala napr. v posudzovaní podkladových materiálov k správam a analýzam pre prípravu plén ÚV KSS, vyhodnocovaní pripomienok a návrhov orgánov a organizácií strany k návrhu nových stanov KSČ, vypracúvaní návrhu plánu práce ÚV KSS a jeho orgánov, prípadne tvorbe a návrhu hospodárskeho plánu KSS a rozpočtu a pod. Na jeseň 1969 spolu s Vladimírom Černušákom navrhol prestavbu telovýchovnej organizácie na

¹ O životopisných údajoch pozri PEŠEK, Jan: *Centrum moci. Aparát Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska 1948 – 1989*. Bratislava: AEP Press – Historický ústav SAV, 2006, s. 48, ISBN 80-88880-71-8; MV SR – SNA, *fond ÚV KSS* – osobné spisy pracovníkov ÚV KSS – Ladislav Abrahám, arch. šk. č. 1.

² MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 68, mimoriadny zjazd KSS, 26. – 29. 8. 1968.

³ MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1220, zasadnutie P ÚV KSS, 13. 1. 1969.

⁴ MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1224, zasadnutie P ÚV KSS, 10. 3. 1969.

Slovensku.⁵ Na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS 4. novembra 1969 bola na návrh Štefana Sádovského pozmenená zodpovednosť tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma. V novej kompetencii zodpovedal za oddelenie štátnych orgánov a spoločenských organizácií, útvary politických informácií a oddelenie hospodárskej správy ÚV KSS. Ladislav Abrahám rozhodoval napr. o kádovo-personálnom zabezpečení pozícií predsedov odborových zväzov, do funkcie predsedníčky Ústredného zväzu žien navrhol Elenú Litvajovú⁶ a pod. Pravidelne informoval členov predsedníctva ÚV KSS o situácii a problémoch v detskom a mládežníckom hnutí na Slovensku, politicko-organizačne zabezpečoval priebeh osláv ako napr. oslobodenie Československa, výročie SNP a iné. Zabezpečoval program partnerských straníckych delegácií zo zahraničia, spolurozhodoval a vytváral reorganizáciu Ústredného výboru Národného frontu SSR, analyzoval zasadnutia OV KSS. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám dozeral na výkon v oblasti obsadzovania funkcií predsedov ONV, hodnotenia vedúcich funkcionárov napr. KV SZM a pod. Aktívne sa spolupodieľal na tvorbe pracovno-politických charakteristík v súvislosti s previerkami v orgánoch a organizáciách strany, ako aj niektorých zložkách Národného frontu SSR.

Na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS 3. novembra 1970 bol oficiálne navrhnutý do funkcie predsedu Slovenskej rady odborových zväzov. V decembri toho istého roku uvoľnil funkciu tajomníka ÚV KSS, zostal však členom jeho predsedníctva až do marca 1986, kedy odišiel do dôchodku.

Ladislav Abrahám zomrel 30. marca 2000 v Bratislave.

Archívne dokumenty vzniknuté z činnosti tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma sa do Slovenského národného archívu dostali v priebehu rokov 1990 – 1993 v zmysle ustanovenia § 3 odst. 3 písmeno b) ústavného zákona č. 460/1990 Zb. o prinavrátení majetku Komunistickej strany Česko – Slovenska ľudu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky spolu s ďalšími písomnosťami zaniknutého ÚV KSS.

Dokumenty odovzdali zástupcovia vtedajšieho Ústavu sociálnych a politických teórií (bývalý Ústav marxizmu – leninizmu ÚV KSS), ktorý ich spravoval spolu s ďalšími písomnosťami, ktorých pôvodcom bol bývalý ÚV KSS.

⁵ Bližšie o problematike pozri MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1238, zasadnutie P ÚV KSS, 14. 10. 1969.

⁶ Bližšie o problematike pozri MV SR – SNA, *fond ÚV KSS*, arch. šk. č. 1246, zasadnutie P ÚV KSS, 6. 1. 1970.

Odovzdané archívne dokumenty boli nespracované, bez akejkolvek evidenčnej pomôcky v množstve 1 archívnej škatule. Časový rozsah je ohraničený rokmi 1969 – 1970. Nepresahuje krátke funkčné obdobie tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma, ktoré trvalo od začiatku roka 1969 do konca roku 1970.

Štruktúru usporiadania dokumentov tvoriacich fondovú skupinu B. IV. XVIII. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám 1969 – 1970 sme vytvorili podľa vecných hľadísk. Tvoria ju štyri časti, z ktorých jednu sme rozdelili na dve skupiny dokumentov.

V štruktúre usporiadania tejto fondovej skupiny počiatočné veľké písmeno B označuje pomenovanie fondového oddelenia Volené orgány. Veľkým písmenom A je označené ako prvé v poradí v rámci archívneho fondu Ústredný výbor KSS fondové oddelenie Zjazdy, konferencie.

Rímska číslica IV označuje pomenovanie štvrtého fondového pododdelenia Písomnosti tajomníkov ÚV KSS. Rímskou jednotkou sú pomenované archívne dokumenty vzniknuté zo zasadnutí Predsedníctva ÚV KSS, rímskou dvojkou dokumenty zo zasadnutí Sekretariátu ÚV KSS a rímskou trojkou dokumenty zo zasadnutí Plén ÚV KSS.

Rímska osemnásťka určuje v poradovom slede konkrétneho tajomníka ÚV KSS a časové ohraničenie dokumentov tvoriacich fondovú skupinu.

Arabské číslice vyjadrujú počet častí tvoriacich štruktúru usporiadania samotnej fondovej skupiny. Za arabskou číslicou nasleduje pomenovanie časti, ktorá tvorí štruktúru usporiadania. Pokiaľ sme niektoré časti rozdelili na menšie, tak nasledujú už len názvy skupín archívnych dokumentov s číselným kódom – signatúrou.

Štruktúra usporiadania fondovej skupiny B. IV. XVIII. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám 1969 – 1970 a jej postavenia v rámci archívneho fondu Ústredný výbor KSS je nasledovná:

Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska

A. Zjazdy, konferencie

B. Volené orgány

B. IV. Písomnosti tajomníkov Ústredného výboru KSS

B. IV. XVIII. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám 1969 – 1970

B. IV. XVIII. 1. Stranícke záležitosti a mládežnícke hnutie

B. IV. XVIII. 2. Sťažnosti, žiadosti o intervenciu, zákrok vo veci

B. IV. XVIII. 3. Prejavy, vystúpenia

3. 1. Prejavy Ladislava Abraháma

3. 2. Cudzie prejavy

B. IV. XVIII. 4. Články

Jazykom dokumentov je slovenčina a čeština. Za inventárnu jednotku sme zvolili súbor archívnych dokumentov príbuzného obsahu v zachovanom časovom období. Pri skupinách dokumentov 3. 1. Prejavy Ladislava Abraháma, 3. 2. Cudzie prejavy (časť B. IV. XVIII. 3. Prejavy, vystúpenia) a časti B. IV. XVIII. 4. Články inventárnu jednotku tvoria zachované archívne dokumenty (dokument) za jeden rok.

Časový údaj v lomenej zátvorke pri regestoch je nami určený na základe obsahu archívneho dokumentu. Skratka S. d. znamená, že dokument je nedatovaný. Pri spracúvaní sme nevyradili ani jeden dokument. Zachované poštové obálky sme ponechali. Pôvodné spisové obaly sa nezachovali, pravdepodobne však ani nikdy pôvodcom neboli vytvorené. Prezentačná pečiatka sa používala veľmi ojedinele. Jej odtlačok červenej farby a hranatého tvaru bol zvyčajne umiestnený v pravej hornej časti podania. V zachovaných prípadoch predtlačené kolónky – číslo spisu, komu bola vec pridelená na vybavenie, počet príloh, údaj o uložení a vyradení vyplňané boli. Číslo spisu bolo napísané rukou, ako aj údaj komu bola vec pridelená a počet príloh. Len dátum v tvare deň, mesiac a rok bol odtlačený. Deň a rok bol odtlačený arabskou číslicou a mesiac rímskou číslicou. V mnohých prípadoch boli podania adresované priamo na tajomníka ÚV KSS Abraháma, viaceré mu boli však odstúpené na vybavenie zo sekretariátu I. tajomníka ÚV KSS Gustáva Husáka, neskôr Štefana Sádovského a Jozefa Lenárta. Číslo spisu pozostávalo z poradového čísla lomeno rok v tvare napr. 11/69 –

sekr. s. A. (Abraháma). Ak sa zachovala odpoveď, tak prevažne mala číslo prvotnej evidencie. V mnohých prípadoch je ceruzkou, alebo perom uvedené ako bolo podanie vybavené, prípadne pokyny na jeho vybavenie.

V časti **B. IV. XVIII. 1.** sa nachádzajú archívne dokumenty súvisiace so straníckou problematikou, prehlásenie ÚV KSČ k záverom svojho plenárneho zasadnutia 17. apríla 1969 ako aj stanoviská a názory straníckych orgánov na Slovensku, reakcie jednotlivcov na vývoj a dianie v spoločnosti a iné. Časť B. IV. XVIII. 1. je ohraničená rokmi 1969 – 1970.

Do nasledujúcej časti **B. IV. XVIII. 2.** sme zaradili napr. záznam o riešení problémov bývalej manželky Ladislava Abraháma na jej pracovisku, vyjadrenie sa k možnosti Ladislava Kolenčíka pracovníka ÚV KSS vykonať rigoróznú skúšku na Vysokej škole politickej ÚV KSČ a iné. Časť B. IV. XVIII. 2. ohraničujú roky 1969 – 1970.

Nasledujúcu časť **B. IV. XVIII. 3.** tvoria dve skupiny archívnych dokumentov: 3. 1. Prejavy Ladislava Abraháma a 3. 2. Cudzie prejavy. Zachované dokumenty v skupine 3. 1. väčšinou odzneli napr. na poradách vedúcich tajomníkov regionálnych straníckych štruktúr, pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa práce, oslobodenia Československa a pod. Spoločným obsahom bola analýza súčasnej situácie v krajine a nutnosť celkovej konsolidácie pomerov v spoločnosti. V skupine dokumentov 3. 2. je zaradený jeden archívny dokument. Je to príspevok Oldřicha Černíka, československého premiéra týkajúci sa ekonomických úloh strany a ich riešenia. Dokumenty z časti B. IV. XVIII. 3. sú z rokov 1969 – 1970.

Poslednú časť **B. IV. XVIII. 4.** tvoria dva zachované články tajomníka ÚV KSS Abraháma pre noviny Pravda a časopis Bojovník venované téme výmeny straníckych preukazov a spoločenskej konsolidácii. Posledný tretí dokument je koncept článku venovaný 99. výročiu narodenia V. I. Lenina. Dokumenty v tejto časti sú z roku 1969.

Vzhľadom na malý rozsah zachovaných archívnych dokumentov, čiastkový inventár neobsahuje registre a zoznam použitých skratiek.

Napriek malému množstvu spracované dokumenty svojou výpovednou hodnotou poslúžia najmä záujemcom o novšie politické dejiny Slovenska.

Pri žiadosti o štúdium a pri citácii je potrebné uviesť názov archívu – MV SR – Slovenský národný archív (MV SR – SNA), archívneho fondu – ÚV KSS, názov fondového oddelenia – B. Volené orgány, názov fondového pododdelenia – B. IV. XVIII. Písomnosti tajomníkov ÚV KSS a názov fondovej skupiny – B. IV. XVIII. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám a číslo inventárnej jednotky (jednotiek), prípadne archívnej škatule.

Fondová skupiny B. IV. XVIII. Tajomník ÚV KSS Ladislav Abrahám 1969 – 1970 obsahuje 7 inventárnych jednotiek, ktoré sú uložené v 2 archívnych škatuliach. Archívne dokumenty usporiadal a čiastkový inventár vypracoval Mgr. Ján Hučko v roku 2015.

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

B. IV. XVIII. 1. Stranícke záležitosti a mládežnické hnutí

1969 – 1970

- 1 Názory predsedu Zväzu československo-sovietskeho priateľstva 1
Karola Šavela na oživenie práce referentského zboru ÚV KSS;
„Úlohy boja proti imperializmu v súčasnej etape a akčná
jednota komunistických a robotníckych strán, všetkých
protiimperialistických síl“ návrh hlavného dokumentu
medzinárodnej porady komunistických a robotníckych strán,
ktorá sa uskutočnila 19. – 22. marca 1969 v Moskve; príprava
stretnutia absolventov Vysokej straníckej školy a Akadémie
spoločenských vied pri ÚV KSSZ v Moskve 23. mája 1969
v Bratislave; správa o konaní aktívu funkcionárov Zs KV KSS
z 18. júla 1969; informácia o politickej a bezpečnostnej situácii
na Slovensku pred a po 21. auguste 1969; stanovisko
predsedníctva Zväzu československo-sovietskeho priateľstva
k situácii v spoločnosti na jeseň 1969; informácie a materiály
z konaní členskej schôdze DO KSS v Kovarciach, okres
Topoľčany 13. decembra 1969; odpis listu Alexandra Dubčeka
I. tajomníkovi ÚV KSČ Gustávovi Husákovi z 23. januára 1970
v ktorom reaguje na návrh vzdania sa členstva v ÚV KSČ;
smernice ÚV KSČ ohľadom postupu pri výmene straníckych
legitimácií v I. polroku 1970; záznam z porady vedúcich
tajomníkov KV KSČ 10. júna 1970 v Prahe; odvolanie
podpredsedu SNR Szabó Rezsöa z funkcie; problematika
mládežníckeho hnutia.

B. IV. XVIII. 2. Sťažnosti, žiadosti o intervenciu, zákrok vo veci

1969 – 1970

- 2 Žiadosť tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma
o prehodnotenie odvolania z funkcie bývalého vedúceho
tajomníka OV KSS v Čadci Jána Marejku; žiadosť

- 2 celozávodnej organizácie KSS Drôtovňa Hlohovec o prijatie 1
u tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma; riešenie sťažnosti
Alojza Duckého na správanie sa straníckych funkcionárov
v okrese Topoľčany; žiadosť bývalého tajomníka OV KSS
v Žiari nad Hronom Ľudovíta Ištvánfyho o prijatie u tajomníka
ÚV KSS Ladislava Abraháma; riešenie bytového problému
Ernesta Dlhoša; záznam o žiadosti Milana Janigu o prijatie
u tajomníka ÚV KSS Ladislava Abraháma.

B. IV. XVIII. 3. Prejavy, vystúpenia

B. IV. XVIII. 3. 1. Prejavy Ladislava Abraháma

- 1969
- 3 Prejav pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa práce 2
v Banskej Bystrici – 1. máj 1969; prejav venovaný štruktúre,
systemizácii a sociálnym problémom aparátu ÚV KSS
prednesený na porade vedúcich tajomníkov KV KSS a OV KSS
– 22. – 23. máj 1969.
- 1970
- 4 Vystúpenie na aktíve v Košiciach venované problematike
rozvoja mládeže na Slovensku – 19. február 1970; prejav pri
oslavách vzniku Ľudových Milícií – /február/ 1970; prejav pri
príležitosti osláv 25. výročia oslobodenia Nových Zámkov –
marec 1970; vystúpenie v ČST týkajúce sa problematiky
výmeny straníckych legitímácií – /marec/ 1970; osnova
vystúpenia v ČST venovaná výkonu vedúcej úlohy strany
v spoločnosti – 1. apríl 1970; prejav venovaný oslavám
Medzinárodného dňa práce v Košiciach – 1. máj 1970; úvodné
slovo na zasadnutí Komisie ÚV KSS ohľadom posúdenia
záverov ÚV KSS z decembra 1968 o dvojstupňovej sústave
národných výborov – 24. máj 1970; vystúpenie v ČST
venované ukončeniu procesu výmeny straníckych legitímácií –

- 4 6. august 1970; prejav pri príležitosti 25. výročia osláv 2
oslobodenia Československa – /august/ 1970; prejav na
zasadnutí predsedníctva ÚV KSS o výsledkoch výmeny
straníckych legitimácií – /1970/; úvodný prejav na zasadnutí
Klubu poslancov – komunistov SNR venovaný kádrovým
zmenám v SNR – /1970/;

S. d.

- 5 Prejav venovaný úlohám výstavby aparátu strany.

B. IV. XVIII. 3. 2. Prejavy cudzie

1969

- 6 Vystúpenie Oldřicha Černíka na porade vedúcich tajomníkov
KV a OV KSČ a predsedov KNV a ONV 26. júna 1969
venované aktuálnym ekonomickým úlohám strany.

B. IV. XVIII. 4. Články

B. IV. XVIII. 4. 1. Články Ladislava Abraháma

1969

- 7 Článok Výmena straníckych preukazov – cesta k marxisticko-
leninskému charakteru KSČS uverejnený v novinách Pravda
č. 70 A 24. marca 1970; článok Dôsledne za pojanuárovú
politiku strany napísaný pre časopis Bojovník – 24. marec
1969; koncept článku venovaného 99. výročiu narodenia V. I.
Lenina.

Obsah

	Strana
Úvod	2
Inventárny súpis	8
Obsah	11

Názov fondovej skupiny: Tajomník Ústredného výboru KSS Ladislav Abrahám

Značka fondu: 101 – 36 – 017

Typ pomôcky: čiastkový inventár

Časový rozsah fondovej skupiny: 1969 – 1970

Miesto uloženia fondovej skupiny: Drotárska cesta 42, Bratislava

Počet inventárnych jednotiek: 7

Počet ukladacích jednotiek: 2

Stav ku dňu: 31. 12. 2015

Fondové oddelenie usporiadal: Mgr. Ján Hučko

Čiastkový inventár zostavil: Mgr. Ján Hučko

Počet strán: 12

Prepísala: Ing. Ivana Iváková

Čiastkový inventár posúdili:

Čiastkový inventár schválila: Mgr. Mária Šániková, vedúca oddelenia predarchívnej

starostlivosti a Vedecká rada Slovenského národného archívu